

Nr 366

Av herr Källenius och fröken Karlsson, *angående den svenska hjälpen till utvecklingsländerna.*

(Lika lydande med motion nr 304 i Första kammaren)

Biståndet till utvecklingsländerna eller som man säger u-länderna är kanske vår tids största problem. Frågan är inte ny. Den har de senaste åren diskuterats både internationellt och här hemma. Men någon fullständig klarhet om hur detta bistånd bör lämnas har man ännu inte kunnat enas om.

Staten lämnar för närvarande ca 21 miljoner kronor till internationell hjälpverksamhet. Detta belopp föreslås för nästa budgetår ökat till ca 35 miljoner kronor. Vida betydelsefullare än denna hjälp är de insatser till u-ländernas uppbyggnad och utveckling, som göres av det svenska näringslivet. Dessa insatser kommer till uttryck dels i den regelmässiga handeln med u-länderna och dels genom de investeringar i bl. a. dotterföretag som den svenska industrien skapar på dessa marknader. Vår import från u-länderna uppgick 1959 till ca 1 800 milj. kr. och exporten dit till ca 1 500 milj. kr. Investeringarna uppgick samma år till ca 100 milj. kr. De omfattade inte endast ren kapital-överföring utan tog också formen av insatser av typen know-how, såsom utbildning av arbetskraft och tillhandahållande av tjänster av tekniska och kommersiella specialister. I jämförelse med exportutvecklingen inom andra länder ter sig de svenska initiativen på detta område inte särskilt omfattande. Delvis har detta sin naturliga förklaring i det förhållandet att vårt land inte har några politiska biintressen i de länder det här gäller och ej heller kunnat bidra med olika slag av krediter på samma sätt som åtskilliga andra länder. Vi kan å andra sidan inte fränkänna oss ansvaret för utvecklingen i u-länderna.

Det är nu angeläget att närmare överväga hur biståndet till u-länderna i fortsättningen bör utformas. Den humanitära hjälpen har sin givna betydelse. I detta sammanhang understrykes särskilt värdet av de insatser på bl. a. skolans och sjukvårdens område som den kristna missionen svarar för. Men även om denna form av bistånd är mycket väsentlig måste den dock vara av sekundär natur för u-ländernas rent ekonomiska utveckling.

Det tekniska och ekonomiska biståndet måste ha som målsättning, att u-länderna längre fram i tiden skall kunna ta hand om sig själva. Därför måste biståndet utformas som en hjälp till självhjälp. Export av kapital och tjänster är den ena sidan av denna biståndspolitik. Import av u-ländernas råvaror och industriprodukter är den andra. För detta syfte gäller att

få till stånd ett vidgat tekniskt och kommersiellt samarbete mellan företagssamheten i vårt land och privata, halv- och helstatliga företag i u-länderna. Härvid kommer överföringen av industriell know-how att bli synnerligen betydelsefull; en verksamhet som kan ske i olika former, alltifrån konsulterande verksamhet till råd och bistånd vid organiserandet, ledandet och uppbyggandet av hela industrianläggningar. Det kan i detta sammanhang måhända visa sig både lämpligt och fördelaktigt att samverka på vidgad nordisk bas, i syfte att gemensamt nå en större export än som eljest skulle vara möjligt för den enskilda nationen.

Staten har iklätt sig avsevärda kreditgarantier för varuexporten till u-länderna. De regler som gäller för utställande av dessa garantier synes i dagens läge på det stora hela taget vara tillfredsställande. Systemet fungerar dock i praktiken relativt tungrott. Beträffande krediterna utgör emellertid finansieringen ett problem. U-länderna har behov av långfristiga krediter. För att övervinna de svårigheter som här föreligger pågår vissa undersökningar av möjligheten att upprätta ett exportfinansieringsinstitut. Enligt vår uppfattning bör staten för sin del medverka till att ett sådant snarast kommer till stånd.

För investeringar i u-länderna saknas alla statsgarantier. Denna fråga borde av statsmakterna upptagas till ingående granskning. Härvid borde de överläggningar som skett i internationella sammanhang kunna tjäna som vägledning.

Den internationella verksamheten kräver, att svenska medborgare vistas utrikes. För dem uppstår många svåra problem t. ex. i fråga om barnens skolgång, återplacering i hemlandet och pensionering. Dessa frågor måste ägnas särskild uppmärksamhet så att lösningen gör det möjligt att till de viktiga posterna i utlandet kunna vinna lämpliga personer.

Möjlighet till lämplig utbildning måste beredas åt sådan personal. Vidare måste utländsk personal få tillfälle till utbildning i vårt land för att erhålla kunskap om våra varor och tjänster samt våra allmänna förhållanden, allt i syfte att framdeles främja de svenska förbindelserna med vederbörandes hemland.

En allmän samordning av olika insatser från näringslivets och statens sida bör eftersträvas. Säkrast skulle detta syfte kunna vinnas inom ramen för ett speciellt, mindre organ med företrädare för såväl statsmakternas som näringslivets olika delar.

Aberopade vad ovan anförts föreslås,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa att åtgärder vidtages för att

1. få till stånd en allmän samordning av statens bistånd till u-länderna med näringslivets ekonomiska och tekniska insatser i fråga om exporten;
2. underlätta skapandet av ett särskilt institut för finansiering av exporten till u-länderna;

3. genomföra ett system med statliga garantier vid investeringar i u-länderna;
4. främja utlandspersonalens intressen och behov av utbildning liksom utbildningen i Sverige av lämplig personal från u-länderna;
5. undersöka möjligheterna till en vidgad nordisk samverkan för ökad export.

Stockholm den 26 januari 1961

Sten Källenius

Eva Karlsson